

ÇAĞDAŞ ALETLER EV KADININI ÖZGÜRLEŞTİRİYOR

Aydınlık Gazetesi, 24 Aralık 2012

Yıldırım Koç

Son 30-40 yılda kadının evde harcadığı emekte önemli bir azalmayı sağlayan gelişme, çağdaş araçlardır.

Eskiden bulaşıklar elde yıkanırdı. Kullanılan temizleyiciler de basitti.

Günümüzdeki bulaşık makinesi önemli bir yükü kaldırdı.

Eskiden kolay kolay dışarıda yemek yenmezdi. Lokantaların sayısı az, fiyatları yüksekti. Evdekilerin doyurulmasının tüm yükü evin kadınının omuzlarındaydı.

Şimdi her tarafta lokantalar, ayaküstü birşeyler yenebilecek yerler var. Buraların fiyatları da (geçmişle kıyaslandığında) düşük. Birçok insan en azından bazı günler dışarıda yemek yiyebiliyor, kadının omuzlarındaki yemek hazırlama yükü azalıyor.

Geçmişte eve bir misafir geleceğinde, misafirin ağırlanmasıyla kullanılacaklar evde üretilirdi; sınırlı sayıdaki pastaneden birşeyler alma alışkanlığı yoktu.

Günümüzde pastaneler çoğaldı; evde yapılanlar azaldı.

Geçmişte kentlerin dışında birçok evde akar su yoktu, çeşmeden su taşınırdı. Evin kadınının ve çocuklarının önemli görevlerinden biri su taşımaktı. Bu yük de büyük ölçüde kalktı.

Mutfak ve yemek olarak bakıldığında, kadının emeğinde ciddi bir tasarruf sağlandığı görülüyor.

Geçmişte çamaşır yıkama ev kadınının emeğinin önemli bir bölümünü alırdı. Kullanılan temizleyiciler çok basitti. “Komşu komşunun külüne muhtaçtır” lafının gerisinde çamaşırda kullanılan kül vardır. Ayrıca kil kullanılırdı. Öküzbaş marka çivit, arapsabunu gibi çamaşır girdileri vardı.

Çamaşırda deterjan kullanımı 1960’lı yılların başlarında gündeme geldi. Günümüzde (çevreye çok zarar verseler de) ev kadınının temizlik yükünü ciddi biçimde hafifleten deterjanlar kullanılıyor.

Eskiden çamaşır günü bahçede yakılan ateşin üzerinde kazan kurulur, bazı çamaşırlar kazanda kaynatılırdı. Her evde çapı bir metre civarında yüksek kenarlı büyük bakır leğenler olurdu. Çamaşır bu leğenlerde sabunla çitilenecek yıkanırdı. Bazı yörelerde çamaşırları temizlemede tokaç kullanılırdı.

Merdaneli çamaşır makinelerinin çıkması büyük yenilikti. Daha sonra sentrifüjli makineler geldi. Otomatik çamaşır makineleri ve hatta kurutucular da iş yükünü iyice hafifletti.

Kurutulan çamaşırların ütülenmesinde, içine köz konan kömür ütülerini kullanılırdı. Elektrikli ve ardından buharlı ütüler bu işi çok kolaylaştırdı.

Eskiden yataklar (döşekler) yün veya pamuktu. Bu yataklar belirli aralıklarla sökülür, sokaktan geçen hallaç çağırılarak yün veya pamuk atılırdı. Evlerde koltuk yerine sedir olurdu. Sedirin minder ve örtülerinin de ayrı bakımı gerekirdi.

Şimdi hazır yataklar ve salon takımları var.

Eskiden “yorgan kaplamak” diye bir iş vardı. Belirli aralıklarla yorganların çarşafı değiştirilir ve bunlar yorgana dikilirdi.

Şimde nevresim kullanıyoruz.

Eskiden evlerin temizliğinde süpürge kullanılırdı. Bir ara gırgırlar çıktı. Günümüzde birçok marifeti olan elektrik süpürgeleri var. Ev temizliğinde kullanılan malzeme de gelişti. Yer silmede geçmişte kullanılan yöntemle günümüzün heryere girebilen sopalı ürünler de iş yükünde önemli fark yarattı.

Geçmişte evler genellikle tahtadan yapılırdı. Ev kadınının önemli işlerinden biri tahta fırçalamaktı. Kirlenen tahtalar belirli aralıklarla el büyüklüğündeki tel fırçalarla fırçalanarak temizlenirdi.

Günümüzde böyle bir iş bile kalmadı.

Geçmişte evlerde soba olurdu ve sobayı temizleme, yakma, odunu/kömürü taşıma görevi genellikle ev kadınınındı.

Günümüzde kaloriferli evde oturanların sayısı ve oranı hızla yükseliyor.

Ev kadınının ev işi yükünün azalması, onun özgürleşmesine giden yolu oluşturuyor.